

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

A budapesti rendőrség a proletárdiktatura vörös viharában

Forrás:

Pesti Hírlap

Bzn

(Hely)

1943. 20.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

351.74

Hely

Idő

"1919"

Személy

Hely

444303 Bzn 1919"

A budapesti rendőrség a proletárdiktatura vörös viharában

Rofovált „politikai megbízottak” a főkapitányságon — Kun Béla rendőráldozata

Február huszadika komor évforduló. E napon lépett ugyanis a tettek terére a magyarországi kommunizmus mozgalma és csakhamar kiáltotta az orosz mintára tervezett tanácsköztársaságot.

A proletárdiktatura súlyos megpróbáltatások elé állította a budapesti rendőrséget. Az ugynevezett „Conti-utcai ütközettel” 1919 február 20-án megkezdődtek a vörös vihar vészes napjai. Kun Béla e napon a vigadó kommunista gyűlésről a felizgatott tömeget a „Népszava” nyomdája elé vezényelte, a tömeg megütöközött az épületet védő őrséggel és két rendőr, meg három védő halálát lelta. A kommunista vezetőket a rendőrök elfogták és a rendőráldozatok temetése után a rendőrlaktanya legénysége puskatussal megverte Kun Bélát. Márc. 21-én azonban Károlyi Mihály átadta a hatalmat Kun Bélának és még e nap éjjel a tömeg megtámadta és lefegyverezte a kapitányságok és őrszobák kevészámu legénységét. A főkapitányság feldúlását munkásoknak öltözött detektívek ügyes közbelépése gátolta meg.

Vasmunkás — a főkapitányi székben

A kommunisták márc. 25-én eltörlték a rendőrség intézményét és helyébe Landler Jenő belügyi népbiztos — egyesítve a közbiztonsági karhatalmi szerveket —, feldúlította a vörös

őrséget. Megalakulásakor 12.000 főt számlált a mindenféle emberből összeállított őrség. A főkapitányi jökört előbb Seidler Ernő, majd Münich Ferenc, utóbb Jancsik Ferenc gyakorolta. Jancsik, az egyszerű vas-munkás, beült a főkapitányi székbe, de igazi hatalma, teljes intézkedési joga nem volt, mert melléje is politikai megbízottat állítottak.

A kér. kapitányságok neve zászlóaljparancsnokság lett, mert a vörösőrség kiegészítő része volt a vörös hadse-
regnek. Itt is politikai megbízottak ellenőrizték a vezetők munkáját. Több karhatalmi csoport tartozott még a vörös őrséghez, így a Gregu-különítmény és a Kondor-zászlóalj.

Korvin-Klein Ottó pribékjei

A nyomozás, a rendőri munka e különös szakértelmet és sok tapasztalatot kívánó része, válságos helyzetbe került. A kommunisták a detektívtestületet, mint olyant, megszüntették és a detektíveket beosztották a volt büntügyi osztály tagjai közé. A testület helyébe a belügyi népbiztos-ság büntügyi nyomozóosztályt létesített és a rendőrtiszteket detektívmunkára fogta be.

A nyomozóosztályt később intellektuális, lopási, sérülési és statáriális csoportra osztották. A statáriális csoportot, amely a politikai nyomozásokat végezte, a hírhedt Korvin-Klein Ottó

vezette és az ő embereiöl szervezett különítmény kegyetlenkedett az Országház pincéjében.

Kissler „mester”, a legfőbb politikai megbízott

A nyomozóosztály keretében a magasabbállású detektívek is, mint a rendőrtisztek, egyszerű nyomozók voltak. Utóbb kaptak ugyan alosztályve-
etői megbízást, de intézkedési joguk igazában nem volt. A nemzetű rend-

őrtisztek és detektívek nem tehettek maguk, mint figyelték és amennyire csak tehettek, védtek az élet- és vagyónbiztonságot. Megfigyelték, hogy mi történik és ki, mit tesz azok közül, akiket följük és közéjük beosztottak. Biztak a diktatura bukásában és sejtették, hogy amit emlékeztükben megőriznek, az igazságügyi megtorlás számára majd fontos adatok lesznek. Ellenforradalmi tevékenységben is résztvettek, mint dr. Nikolényi Dezső rendőrfogalmazó-gyakornok, akit a kommunisták ki is végeztek.

A kommunista vezetők hamarosan maguk is rájöttek, hogy az ő nyomozók nem boldogulnak az elszaporodott lopási, rablási és gyilkossági ügyek kikutatásával. A vörösőrség vezetői — bár nem biztak a régi detektívekben — a bűnügyek földerítését rájuk bizták. Politikai nyomozásban azonban nem vettek részt.

Jellemző a magyarországi proletárdiktatura módszerére, hogy a vörös-
őrség politikai megbízottai közt a rendőrségen nem egy rofováltu egyén akadt, Kissler volt a neve annak a politikai megbízottnak, akit Jan-

csik vörösőrsőparancsnok mellé osztot-tak be. A detektívek és a volt bűn-
ügyi rendőrtisztek jól ismerték Kiss-
ler „mestert”, — hisz többszörösen
büntetett rofováltu zsebtolvaj volt,
mielőtt a vörös rendőrség legfőbb poli-
tikai megbízottjává lépett elő.

Korvin-Klein helyettese visszatér

A rendőrség 1932 júliusában elfogta Sallai-Holländer Imrét és Fürst Sándort, kik Budapestén kommunista szervezkedésbe kezdtek. Rögtönítelő bíróság elé kerültek és itt Sallai beis-
merte: a moszkvai komintern utasi-
tására, havi fizetéssel jött vissza Ma-
gyarországra, hogy itt kommunista
forradalmat szervezzen. Tagadta, hogy
ő lett volna Korvin-Klein Ottó hely-
ettese, Kalmár Béla akkor rendőr-
főtanácsos mint tanu azonban bizo-
nyította, hogy őt Sallai aláírásával
ellátott utasítás alapján hurcolták
1919 május 12-én az Országházba.
Utóbb ugy értesült, hogy Sallai a vö-
rös politikai nyomozó osztály helyettes
vezetője volt. Sallait és Fürstöt a rö-
gtönítelő bíróság ítélete alapján 1932
július 29-én kivégezték.

1919 augusztus 1-én megbukott a
proletárdiktatura — a népbiztosok
különvonata ekkor már átrobogott a
határon. A tisztavirágéletű szocialista
Peidl-kormány néhány napjára ismét
az októberi napok főkapitánya, Dietz
Károly vette át a főkapitányság veze-
tését. Megalakult a Friedrich-kor-
mány és augusztus 6-án a rendőrtisz-
tek Dietzet elmozdították. Ideiglene-
sen Székely Vladimír főtanácsos ve-
zette ezután a budapesti rendőrség

ügyeit, majd aug. 9-én Mattyasovszky György belügyi min. tanácsost nevez-
ték ki főkapitánnyá.

Megkezdődött a rendőrség megtisz-
títása és újjászervezése, Ekkor létesí-
tették a poliükai osztályt és ismét dr.
Nagy Károly — a Ferenc József-rend-
lovagkeresztjével kitüntetett főkapi-
tányhelyettes — lett a detektívfőnök.
Az év végéig 52.821 büntügyi nyomo-
zást végeztek és ezek közül 42.554 nyo-
mozás járt sikerrel. Ezt az óriási mun-
kát mindössze 408 detektív teljesí-
tette.